

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ Κεφαλαίου ΣΤ΄ 1

A. Οι βασικές εξελίξεις στον Μεταπολεμικό Κόσμο	
Δημιουργία διπολικού διεθνούς συστήματος - Ψυχρός Πόλεμος	<ul style="list-style-type: none">▪ Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1939-1945) το διεθνές σύστημα μεταβάλλεται σε διπολικό.▪ Τους δύο ισχυρούς πόλους της παγκόσμιας ζωής αποτελούν οι ΗΠΑ και η ΕΣΣΔ. Οι υπερδυνάμεις αυτές διαφέρουν οικονομικά, πολιτικά και ιδεολογικά.▪ Μετά το 1945 οι δύο υπερδυνάμεις συγκρότησαν υπό την ηγεσία τους δύο ισχυρούς συνασπισμούς κρατών, τον ανατολικό υπό την ηγεσία της ΕΣΣΔ και τον δυτικό υπό την ηγεσία των ΗΠΑ.▪ Οι σχέσεις των δύο συνασπισμών ήταν ανταγωνιστικές, αλλά δεν εξελίχθηκαν σε γενικευμένη ένοπλη σύγκρουση.▪ Η αντιπαλότητα αυτή έμεινε γνωστή στην Ιστορία ως «Ψυχρός Πόλεμος» και κράτησε σχεδόν μισό αιώνα.
Ίδρυση ΟΗΕ	<ul style="list-style-type: none">▪ Το 1945, στον Άγιο Φραγκίσκο των ΗΠΑ ιδρύθηκε ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).▪ Ο διεθνής αυτός οργανισμός αντικατέστησε την ΚτΕ και αποτέλεσε ένα νέο σύστημα συλλογικής ασφάλειας των κρατών.
Κίνημα ενοποίησης της Ευρώπης	<ul style="list-style-type: none">▪ Το κίνημα ενοποίησης της Ευρώπης οδήγησε, το 1957, στο σχηματισμό της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ), η οποία αποτελεί τον πρόδρομο οργανισμό της σημερινής ΕΕ.
Αποαποικιοποίηση – Τρίτος Κόσμος	<ul style="list-style-type: none">▪ Μέσα στη δεκαετία του 1960 απελευθερώθηκαν οι πιο πολλές αποικίες.▪ Οι χώρες αυτές συγκρότησαν τον λεγόμενο «Τρίτο Κόσμο».

B. Οι εξελίξεις στη Μεταπολεμική Ελλάδα	
Δεκαετία 1940	<ul style="list-style-type: none">▪ Η Ελλάδα μετά τα δεινά του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου και της Κατοχής οδηγείται σε εμφύλιο σπαραγμό.
1949-1967	<ul style="list-style-type: none">▪ Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από τα έντονα τραύματα που άφησε ο Εμφύλιος▪ Αρχίζει ο αγώνας για ανασυγκρότηση και επούλωση των πληγών του πολέμου.▪ Εξάρτηση Ελλάδας από την Αμερική
1967-1974	<ul style="list-style-type: none">▪ Δικτατορία Συνταγματαρχών = καταπάτηση δημοκρατίας & διεθνής απομόνωση
1974 κ'εξής	<ul style="list-style-type: none">▪ Μεταπολίτευση: Μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974 και την πτώση της Χούντας, αρχίζει στην Ελλάδα η προσπάθεια εκδημοκρατισμού της χώρας.▪ Η εξωτερική πολιτική χαρακτηρίζεται από την τάση αποδέσμευσης από την Αμερική, από ανοίγματα προς τις σοσιαλιστικές χώρες και την ένταξη στην ΕΕ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤ΄1

Ο διπολικός κόσμος		
ΑΛΛΑΓΕΣ	Γενική διαπίστωση: Το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου επέφερε μεγάλες αλλαγές στο διεθνές σύστημα. Οι βασικότερες αλλαγές αναλύονται πιο κάτω.	
Δημιουργία διπολισμού	Παρακμή ευρωπαϊκών δυνάμεων	<ul style="list-style-type: none"> Μια βασική αλλαγή είναι η έκλειψη των παλαιών ευρωπαϊκών Μεγάλων Δυνάμεων, οι οποίες είχαν υποστεί τεράστιες καταστροφές από τον πόλεμο (ακόμα και η Αγγλία που ήταν νικήτρια).
	Δύο Υπερδυνάμεις	<ul style="list-style-type: none"> Πρωταγωνιστές στην παγκόσμια πολιτική σκηνή έγιναν οι ΗΠΑ και η ΕΣΣΔ, δύο κράτη με μεγάλη έκταση και πληθυσμό, ανεπτυγμένη βαριά βιομηχανία και ισχυρό στρατό. Με τον όρο υπερδυνάμεις δηλώνονται τα κράτη εκείνα που είχαν συμφέροντα σε όλες τις περιοχές του κόσμου.¹ Οι δύο υπερδυνάμεις διέφεραν μεταξύ τους στον τρόπο οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης. Οι ΗΠΑ ακολουθούσαν ελεύθερη οικονομία και πολυκομματικό πολιτικό σύστημα, ενώ η ΕΣΣΔ επέβαλε την κρατική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής και μονοκομματικό πολιτικό σύστημα με πλήρη επικράτηση του Κομμουνιστικού Κόμματος.
	Δύο συνασπισμοί	<ul style="list-style-type: none"> Μετά το 1945 δημιουργήθηκαν δύο μεγάλοι συνασπισμοί: ο δυτικός συνασπισμός, υπό την ηγεσία των ΗΠΑ και με μέλη τα δυτικοευρωπαϊκά κράτη, τον Καναδά, Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία κ.ά. και ο ανατολικός συνασπισμός, υπό την ΕΣΣΔ, με μέλη τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης: Πολωνία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Τσεχοσλοβακία και Ουγγαρία,. Το νέο διεθνές σύστημα ονομάστηκε ΔΙΠΟΛΙΚΟ, επειδή σε αυτό δέσποζαν δύο αντίπαλα κέντρα ισχύος, τα οποία ήταν συνάμα και ιδεολογικά αντίθετα μεταξύ τους ως προς τη μέθοδο οργάνωσης του κράτους.
	Ψυχρός Πόλεμος	<ul style="list-style-type: none"> Ο ανταγωνισμός των δύο συνασπισμών υπήρξε έντονος σε όλη τη διάρκεια της μεταπολεμικής εποχής. Επειδή δεν εξελίχθηκε ποτέ σε γενικευμένη ένοπλη σύγκρουση, πήρε την ονομασία «Ψυχρός Πόλεμος».

¹ Υπερδυνάμεις: ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

	Ισορροπία του τρόμου	<ul style="list-style-type: none">▪ Επειδή και οι δύο υπερδυνάμεις, έχοντας μεγάλα πυρηνικά οπλοστάσια, απειλούσαν η μία την άλλη με πυρηνική επίθεση διαμορφώθηκε μια κατάσταση που ονομάστηκε «ισορροπία του τρόμου».▪ Τα πυρηνικά όπλα –παρά το γεγονός ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν ξανά σε πόλεμο– επηρέασαν την εξέλιξη της διεθνούς πολιτικής, καθώς ένας νέος τέτοιος πόλεμος θα έφερνε τον όλεθρο στη γη.
Ευρωπαϊκή ενοποίηση		<ul style="list-style-type: none">▪ Η Ευρώπη μετά τα δεινά του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου έχασε την πρωταγωνιστική της θέση και άρχισε να αναζητεί τρόπους ανασυγκρότησης.▪ Η ανάγκη για συμφιλίωση και εημερία οδήγησε στη συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών και τελικά στο σχηματισμό της ΕΟΚ (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα) το 1957.
Τρίτος Κόσμος		<ul style="list-style-type: none">▪ Λόγω των δύο παγκοσμίων πολέμων οι παλιές αποικιακές δυνάμεις εξασθένησαν σοβαρά, με αποτέλεσμα να αναγκαστούν να παραχωρήσουν ανεξαρτησία στις αποικίες τους. Στη δεκαετία του 1960 οι περισσότερες αποικίες στην Ασία και Αφρική ανεξαρτητοποιήθηκαν και στην πλειοψηφία τους συγκρότησαν τον Τρίτο Κόσμο.▪ Η δημιουργία του Τρίτου Κόσμου βέβαια δεν στάθηκε ικανή να διαφοροποιήσει το διπολικό χαρακτήρα του διεθνούς συστήματος.

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)		
Λόγοι δημιουργίας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ο διεθνής οργανισμός ΚτΕ αποδείχθηκε ανίσχυρος να αναχαιτίσει την επιθετικότητα των Δυνάμεων του Άξονα που έφερε τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. ▪ Επειδή οι λαοί που είχαν υποστεί τη σκληρή δοκιμασία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου επιθυμούσαν να διασφαλίσουν την ειρήνη και την ευημερία, δημιουργήθηκε ανάγκη για μια νέα παγκόσμια οργάνωση των κρατών που να μπορεί να κατοχυρώσει την τάξη και τη δικαιοσύνη στις διεθνείς υποθέσεις. 	
Ίδρυση	Τόπος	▪ Άγιος Φραγκίσκος στις ΗΠΑ
	Χρόνος	▪ Απρίλιος-Ιούνιος 1945
	Ίδρυτές	▪ 50 χώρες οι οποίες πολέμησαν κατά του Άξονα στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (ανάμεσα σε αυτές και η Ελλάδα).
Χαρακτήρας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ο ΟΗΕ αποτελεί διεθνή οργανισμό που υπηρετεί ένα νέο σύστημα συλλογικής ασφάλειας. ▪ Ο Καταστατικός Χάρτης του ΟΗΕ αποτελεί υποχρεωτικό Διεθνές Δίκαιο, βασίζεται στην αρχή της κυρίαρχης ισότητας μεταξύ των κρατών και απαγορεύει την άσκηση βίας – με εξαίρεση την περίπτωση αυτοάμυνας. 	
Βασικά όργανα	Γενικός Γραμματέας	▪ Είναι ο επικεφαλής του ΟΗΕ.
	Γενική Συνέλευση	▪ Αποτελείται από όλα τα κράτη-μέλη.
	Συμβούλιο Ασφαλείας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Είναι το ισχυρότερο όργανο του ΟΗΕ. ▪ Εξετάζει προβλήματα που είναι δυνατόν να οδηγήσουν στη διατάραξη της ειρήνης. ▪ Μπορεί να λάβει δεσμευτικές αποφάσεις για τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ. ▪ Τα πέντε μόνιμα μέλη του είναι οι ΗΠΑ, η ΕΣΣΔ (Ρωσική Ομοσπονδία σήμερα), Βρετανία, Γαλλία και Κίνα και διαθέτουν δικαίωμα βέτο. Οι αποφάσεις του ισχύουν μόνο όταν λαμβάνονται ομόφωνα από τα πέντε μόνιμα μέλη.
Ειδικευμένες Υπηρεσίες	<ul style="list-style-type: none"> ▪ π.χ. UNICEF (για την προστασία και περίθαλψη των παιδιών) ▪ π.χ. UNESCO (για την προώθηση του πολιτισμού και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς) 	
Κριτική	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ο ΟΗΕ έχει στο ενεργητικό του αρκετές επιτυχίες αλλά και αποτυχίες. Από τη μία πλευρά συνέβαλε στη μείωση των διεθνών εντάσεων και στη συνειδητοποίηση της ανάγκης διατήρησης της ειρήνης, από την άλλη πλευρά δεν κατάφερε να διαχειριστεί αποτελεσματικά προβλήματα, όπως το Κυπριακό. ▪ Λόγω έντονων πολιτικών και ιδεολογικών διαφορών πολλές φορές έγινε κατάχρηση του δικαιώματος μέσα στο Συμβούλιο Ασφαλείας τόσο από τους Δυτικούς όσο και από τους Σοβιετικούς. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα σε αρκετές και σημαντικές περιπτώσεις να αδρανοποιηθεί ο ΟΗΕ. 	